

СЪДЕБНА ПРАКТИКА ПО ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЗЗК

Институт за
пазарна
икономика

Ноември
2024

Съдържание

1. Въведение.....	3
2. Злоупотреба с монополно и господстващо положение на пазара	5
3. Концентрация на стопанска дейност	10
4. Използвана литература	22

1. Въведение

Добрите търговски отношения почиват на добрите търговски принципи, често пъти някои от тях превърнали се в действащи норми на търговското право поради трайното и добросъвестно тяхно спазване. В съвременните динамични търговски отношения обаче е необходима своевременна намеса на определени институции, когато границата бъде премината. В противен случай могат да пострадат необратимо интересите на въвлечените икономически играчи, в това число и интересите на потребителите.

Отговорна институция за порядъчното упражняване на правото на свободна стопанска инициатива и насърчаване на конкурентната среда на пазара е Комисията за защита на конкуренцията /КЗК/. Това нейно правомощие се проявява в четири съществени регулаторни направления:

- злоупотреба с монополно и господстващо положение на пазара
- защита срещу споразумения, решения и съгласувани практики, имащи за цел да ограничат конкуренцията /картелиране/,
- нелоялна конкуренция или нелоялни търговски практики,
- контрола върху концентрациите между предприятия/концентрация на стопанска дейност/

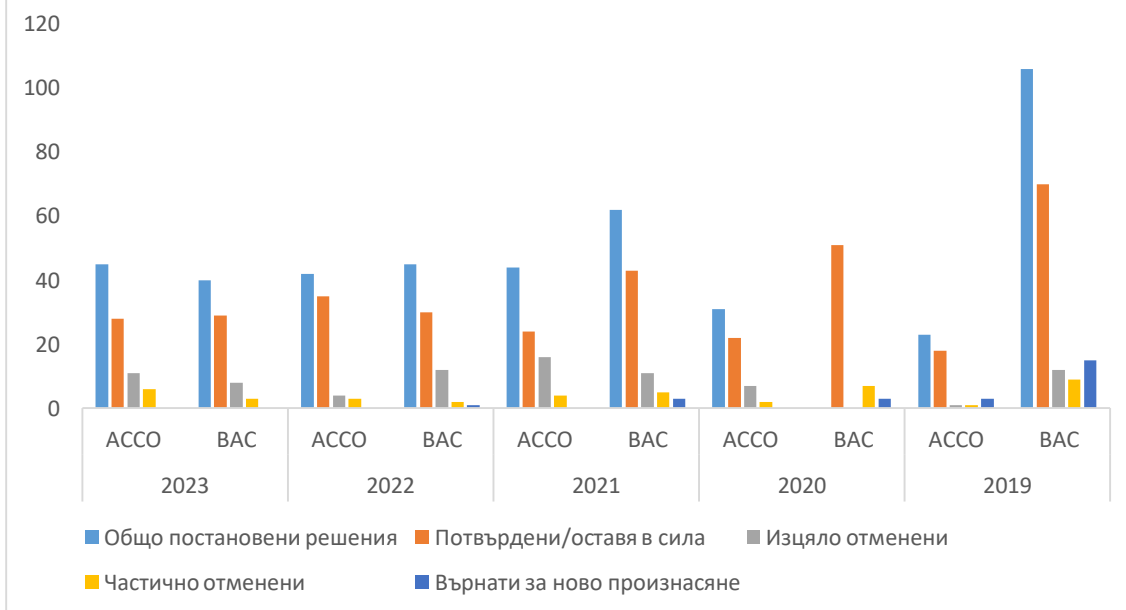
Заедно с това, КЗК като регулатор трябва да прилага забраната за злоупотреба с по-силна позиция при договаряне, да извършва застъпничество за конкуренцията и да изготвя секторни анализи.

Оценката на това в каква степен КЗК изпълнява своите задължение преминава през анализ на работата ѝ във всяко от посочените направления. Същевременно, не трябва да се пропуска факта, че решенията на КЗК подлежат на съдебен контрол. Прегледът на съдебната практика допълва и обогатява такъв анализ, насочвайки изследователските усилия и обществения интерес към казуси, при които регулаторът и съдът са на противоположна позиция при прилагането на закона, както и към еволюцията във времето в решенията на съда при сходни пазарни ситуации.

По-долу представяме обобщената статистическа справка за решенията на Административен съд – София област (АССО) и Върховния административен съд (ВАС). Прави впечатление високият дял през почти всички години на потвърдените решения на КЗК от страна на АССО – около и над 2/3. Същото се отнася и за оставените в сила решения от ВАС.

Данните за 2020 г. са ограничени поради непълнота в годишния доклад на КЗК за съответната година. До 2021 г. данните включват произнасянията на ВАС по спорове за конкуренция като първа съдебна инстанция и като касационна инстанция. От 2022 г. нататък данните са само за ВАС като касационна инстанция поради законодателни промени.

Съдебна ревизия на актове на КЗК, постановени по реда на ЗЗК
Източник: КЗК

В настоящия доклад не се нагърбваме с непосилната задача за изчерпателен преглед на всички съдебни решения по прилагане на Закона за защита на конкуренцията. Вместо това поставяме акцент на голямата стопанска значимост на съответните производства, свързани с горивата и услугите, предоставяни от телекомуникационните оператори. По подобие и на други държавни органи за качествено правоприлагане можем да си дадем сметка по ключови въпроси, онагледени в съответните производства, оказващи критично влияние върху ежедневието и бита на гражданите, а оттам и фундаментално върху пазара. Но преди всичко конкуренцията има значение извън правния живот основно в две направления – икономически ефект за икономиката и позитивен ефект върху достъпността на потребителите. Изобщо, основната задача на конкуренцията е да доведе до благосъстояние. За целта сме избрали първо да представим кратка теоретична постановка по всяко едно от ключовите направления в работата на комисията, след което да онагледим с пример от практиката. Комисията упражнява правомощията си по този закон без право на намеса и даване на инструкции в работата ѝ от страна на всички органи на държавната власт, включително органи на изпълнителната власт, на местното самоуправление или частноправни субекти. Това е едно от изискванията на закона, но то позволява критичен прочит на правоприлагането.

Несъмнено при концентрация (окупняване) на предприятия, участниците с най – малък пазарен дял на съответния продуктов пазар са сред най-засегнатите, тъй като силите им да отговорят на натиска, който оказват по-големите участници в пазара, често е непосилен за тях, с оглед на което ЗЗК регламентира правомощие на Комисията чрез дейността си да осигурява защита и условия за разширяване на конкуренцията и на свободната инициатива в стопанската дейност.

2. Злоупотреба с монополно и господстващо положение на пазара

Злоупотребата с монополно и господстващо положение на пазара е икономическо състояние, дефинирано нормативно в чл. 20 от ЗЗК като господстващо е положението на предприятие, което с оглед на своя пазарен дял, финансови ресурси, възможности за достъп до пазара, технологично равнище и стопански отношения с други предприятия може да попречи на конкуренцията на съответния пазар, тъй като е независимо от своите конкуренти, доставчици или купувачи. Съгласно чл. 21 от ЗЗК е забранено поведението на предприятие, което може да доведе до злоупотреба с монополно или господстващо положение, при което се ограничава или нарушава конкуренцията и с това отново се засягат интересите на потребителите. Оттук следва, че естественото икономическо състояние на пазара е такова, при което е налична работеща конкуренция и всяко отклонение от това изисква правни мерки, за да бъде изправено до такова. Това повелява именно и чл. 119 от ДФЕС във връзка с чл. 3 от ДЕС, стъпвайки на разбирането за *силно конкурентна социална пазарна икономика, която се осъществява в съответствие с принципа за отворена пазарна икономика и свободна конкуренция.*

Водещ често пъти е икономическият, а не правният елемент в казусите – така например Комисията има известна свобода на преценка по отношение на дефинирането на съответния пазар, доколкото това определение включва комплексна икономическа оценка. Концепцията за съответния пазар всъщност предполага, че може да има ефективна конкуренция между продуктите или услугите, които са част от него, и това предполага взаимозаменяемост между всички продукти или услуги, които са част от един и същи пазар.

Пазар на течни горива

С обществена значимост се явява едно от ключовите дела, свързани с пазара на горива. Сложността на установяването на злоупотреба с монополно и господстващо положение в практиката е сериозна, особено по делата с изявен обществен интерес. Както знаем, това е изключително правомощие на КЗК като производството се развива по реда на чл. 70 – 77 от ЗЗК. Така например КЗК с Определение № 698/2022 г. и на основание чл. 74, ал. 1, т. 3 от ЗЗК, КЗК предявява на Лукойл-България твърдения за извършено нарушение по чл. 21 от ЗЗК и чл. 102 от ДФЕС, изразяващо се в злоупотреба с господстващо положение чрез прилагане на ценова преса спрямо конкурентите на дружеството при търговията на едро с горива. Проверката и установяването на нарушението не се дължат на самосезиране на Комисията, а са по искане на конкуренти от сектора – първоначално от страна на Инса ойл във връзка с ценообразуването при продажба на дизелово гориво, впоследствие от страна на ОМВ за монопол.

Казусът с дизеловото гориво

КЗК е обвързана да проверява конкретен времеви период и твърденията през това време. Така времевият период на това пазарно състояние е от март 2021 г. до постановяването на акта на КЗК – февруари 2023 г. Твърдението от страна на ОМВ е за премахването на

ценовата отстъпка от страна на Лукойл при покупка на голямо количество горива. По този начин, независимо дали се закупуват големи количества за търговия на едро на горива с цел препродажба или на дребно, цената е една и съща. Това води след себе си два проблема: първо, препродаването на стоката и потенциалната печалба от разлика в цената дава възможност за покриване на разходите по транспорт на горивото и поддръжката на търговските обекти. При равен ценови старт дистрибуторите на горива няма как да постигнат дори разходопокривен елемент, още по-малко да издържат стопанската си дейност. Второ, тъй като Лукойл е също така и продавач на горива, чрез други свои дружества, които имат бензиностанции, то той директно лишава от конкурентна среда както дистрибуторите, така и преките търговци за крайния потребител. На трето място, наложен е еднакъв режим на плащане – и търговците на дребно и на едро плащат веднага освен самото гориво и неговия акциз, независимо, че търговците на едро държат горивото в данъчни складове и могат да платят акциза в режим на отложено плащане. Като краен ефект се получава това, че хем единични търговци на дребно са облагодетелствани, хем се намалява възможността търговците на едро и на дребно да се конкурират с Лукойл.

От ОМВ твърдят на базата на публично достъпни данни, че пазарният дял на производство и продажба на горива на Лукойл, чрез рафинерията в Бургас, за периода 2020 – 2022 г. е в граници между 62 до 79 %. Това го прави решителен фактор на този пазар. Крайният ефект от това би бил Лукойл да елиминира конкуренцията от пазара за търговия на едро с автомобилни горива и в частност с дизелово гориво, което ще има дългосрочен негативен ефект върху пазара, защото изчезването на купувачите, които имат балансираща пазарна сила спрямо Лукойл, ще позволи на предприятието с господстващо положение да експлоатира в още по-голяма степен клиентите чрез повишаване цената на горивата. В дългосрочен план би накарало дистрибуторите на горива да напуснат този пазар, с което да се елиминира възможността за внос от други страни на горива.

Твърдението на Инса ойл почива на същите факти, подобно на ОМВ, с допълнението, че Лукойл продава дизелови горива под пазарната себестойност /производство и препродажба/, което се явява „хищническо ценнообразуване“ като крайната цел е отстраняване от пазара да другите търговци.

В това производство са въввлечени и търговците на горива от Сакса, които допълват фактите с това, че отмяната на търговските отстъпки без предупреждение ги лишава от възможност своевременно да се преориентират към други производители на горива. От тази ситуация следва и невъзможност да се изпълнят договори по други търговски отношения, налагат се преговори и потенциално прекратяване на търговски отношения.

Фактичното състояние е следното – литър дизел на бензиностанция Лукойл е 2.70 лв., без отстъпка за клиенти, литър дизел, закупен от търговец на едро от Лукойл е 2.72. Още с покупката му от Лукойл търговецът реализира загуба спрямо търговията на дребно.

Така първоначално потребителят се радва на ниски цени, но при елиминиране на конкуренцията цените трайно ще бъдат определяни по волята на единствения пазарен играч с тенденция за ръст нагоре.

Ключовото обаче от пазарна страна в това производство е, че ако Лукойл променя търговските условия по начин, че закупуването на горива от него за целите на препродажба на търговия на едро стане практически нерентабилно или прекрати

доставките на автомобилни горива, търговците на практика ще бъдат лишени от алтернативни доставки. Вносът ще стане неконкурентен, като по този начин ще изчезнат и чуждестранните алтернативи. Предвид и огромния размер на инвестициите за навлизане на пазара, ситуацията е крайно неизгодна за навлизане на нови участници. А това вече налага особена намеса на регулаторния орган.

Има ли развързка по случая?

На първия етап от проверката КЗК е установила нарушение и е наложила санкция със свое Решение 184/2023 г. В производството голяма част от фактите са под дължимата защита на търговската тайна, по-специално относно по-специално количества на продажби, цени, пазарно положение, пазарно поведение, пазарни стратегии и намерения.

Установеното от Комисията в икономически план е следното:

Най-същественото по този въпрос е как е дефиниран пазарът на горива за целите на този конкретен спор. КЗК възприема пазара като *пазар на търговия на едро с моторни горива (автомобилен бензин и газьоли - дизелово гориво) на територията на страната, включващ два вертикално свързани подпазара, а именно:*

- подпазар на търговия на едро с моторни горива под режим отложено плащане на акциз (РОПА);

- подпазар на търговия на едро с моторни горива, освободени за потребление (с платен акциз).

Естествено, Лукойл са на обратното становище като поддържат разбирането, че не може да се говори за два отделни пазара и това разбиране е в разрез с дългогодишната практика на КЗК. Така би се избегнал именно спорът за еднаквите цени, налагани от Лукойл на различните пазари, популярно казано – на едри и за крайните потребители по бензиностанциите „на дребно“. Спорен момент е дали пазарът трябва да се разглежда общо като такъв за моторни горива или отделни пазари за бензин и за дизел.

От Комисията обосновават защо пазарът подлежи на предефиниране, а именно защото условията на пазарите на горива се развиват динамично и поведението на участниците на пазара се променят съобразно множество външни фактори като за всеки случай следва да се вземат предвид конкретните пазарни особености. В практиката на Комисията многократно пазарът на търговия на едро с горива е сегментиран на две нива: търговци на едро - първо ниво и търговци на едро - второ ниво¹. В конкретните производства КЗК не е разглеждала в детайли именно търговията на едро в зависимост от данъчния режим, тъй като фокусът не е бил върху това сегментиране и не са открити антиконкурентни проблеми. Наличието на такива по описания случай обаче дава основания на Комисията да анализира детайлно пазара и да обособи двата подпазара – с и без платен акциз, опростено казано. Към този подход се търси решение и поради практиката на Европейската комисия, която третира пазара на едро, като такъв, в който дизелът и бензинът са включени в един и същ продуктов пазар, с оглед на тяхната взаимозаменяемост от гледна точка на доставчиците, а не на потреблението. КЗК приема също и за обосновано твърдението, че на пазара на търговия на едро с моторни горива през разглеждания период пред настоящите и потенциални конкуренти съществуват

---

¹ Посочени от КЗК са и следните актове: Решения № 887 и № 888 от 2012 г.; Решение 479 от 2017; Решение № 727 от 2017 г.; Решение № 313 от 2019 г.

високи бариери за навлизане и разрастване. Предвид засекретената информация за цени и отстъпки е трудно да бъдат обяснение тези икономически механизми и влиянието им за изхода на производството. Но пък КЗК заключава, че Лукойл притежава съществено присъствие на пазара на съхранение на горива тоест данъчни складове, където се съхранява дизеловото гориво без биодобавки и необложено с акциз.

Установено от Комисията от правна гледна точка е:

Европейската практика определя господстващото положение като позиция на икономическа мощ, която дава възможност на предприятието да предотврати поддържането на ефективна конкуренция на съответния пазар като му дава силата да се държи в значителна степен независимо от своите конкуренти, клиенти и в крайна сметка от потребителите². Концепцията за независимост, която е специфична черта на господството, е свързана със степента на конкурентен натиск, оказван върху предприятието. За установяването на господство не е необходимо предприятието да е елиминирало всички възможности за конкуренция на пазара. То обаче трябва да има съществена пазарна мощ, за да може да има значително въздействие върху условията, при които конкуренцията би могла да се развие. Стабилен пазарен дял от около 50 % или повече създава оборима презумпция за господство. КЗК е установила че „Лукойл-България“ ЕООД притежава сравнително висок пазарен дял и е пазарен лидер на съответния пазар на търговия на едро с моторни горива, с дял колебаещ се през отделните шестмесечия на изследвания период между 40-50% и 50-60%. Също така безспорно е и трудността за навлизане на други участници в пазара, включително и поради липсата на свободни данъчни складове, с оглед огромната мрежа на Лукойл и в тази област.

Накратко, въз основа на извършения икономически и правен анализ Комисията приема, че *„Лукойл-България“ ЕООД е извършило нарушение по чл. 21 от ЗЗК, изразяващо се в злоупотреба с господстващо положение чрез прилагане на ценова преса спрямо конкурентите на дружеството при търговията на едро с моторни горива на територията на страната, което може да предотврати, ограничи или наруши конкуренцията на пазарите на горива и да засегне интересите на потребителите.* Поради това Комисията определя за окончателен размер на санкцията сумата от над 67,7 млн. лв.

Антимонополният орган е приел, че ответникът е извършил ценова преса между два вертикално разположени пазара: пазар на търговия на моторни горива с платен акциз (долен пазар) и пазар на търговия на моторни горива безплатен акциз (горен пазар). Твърди, че цените на долния пазар са по-ниски от цените на горния пазар, поради което е налице отрицателен марж, което обуславя наличието на нарушение ценова преса (margin squeeze). Твърди, че ответникът има господстващо положение на горния пазар (търговия на моторни горива на едро без платен акциз) и на общия пазар на търговия на моторни горива на едро.

Решението на КЗК е оспорвано пред Административен съд – София област³. Съдът не се е произнесъл като е счел да отнесе спора до Съда на Европейския съюз с искането да изясни как следва да бъде дефиниран пазарът. По-точно допустимо ли и е или не включване в

---

² Решение на СЕС по дело United Brands v Commission, C-27/76, EU:C:1978:22, § 65.

³ Виж: Преюдициално запитване C-260/24 по искане на ACCO с Определение № 787/15.04.2024, XIII състав.

един и същ национален продуктов пазар на стоки, които не са взаимнозаменяеми както от гледна точка на търсенето, така и от гледна точка на предлагането – в случая бензин и дизел. Допустимо ли е в продуктовия пазар на моторни горива да не е включено третото основно моторно гориво на националния пазар - газпропан-бутан (LPG), който има пазарен дял на националния пазар, равен на пазарния дял на бензина.

Можем да заключим, че до произнасянето на СЕС този съществен от икономическа страна казус няма да получи своя отговор.

3. Концентрация на стопанска дейност

Правните белези, по които може да бъде определена концентрация между предприятия са изброени в член 22 на Закона за защита на конкуренцията. Тя е налице при настъпване на трайна промяна в контрола: при сливане или вливане на две или повече независими предприятия, или когато едно или няколко лица, упражняващи вече контрол върху най-малко едно предприятие, придобият чрез покупка на ценни книжа, дялове или имущество, чрез договор или по друг начин пряк или косвен контрол върху други предприятия или части от тях. За концентрация се смята и създаването на съвместно предприятие, трайно изпълняващо всички функции на икономически независим субект.

Контролът се изразява в придобиване на права, сключване на договори или други начини, които поотделно или заедно и с оглед на съществуващите фактически обстоятелства и приложимия закон дават възможност за упражняване на решаващо влияние върху определено предприятие чрез придобиване на: правото на собственост или на ползване върху цялото или върху част от имуществото на предприятието; права, включително въз основа на договор, които осигуряват възможност за решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите на предприятието.

При оценката на концентрацията КЗК държи сметка за необходимостта от поддържане и развитие на конкуренцията на съответния пазар, като се вземат предвид обстоятелства като структура на съответните пазари и на действителната и потенциалната конкуренция между предприятията, намиращи се във и извън рамките на Европейския съюз, съответно в страната, положението на предприятията на съответните пазари преди и след концентрацията, икономическата и финансовата сила на участниците в концентрацията.

След краткия преглед на правната регламентация можем да проследим как на практика се развиват тези отношения по ключов пазар от обществения живот – пазарът на телекомуникационни и радио- телевизионни услуги. Спорът накратко – Виваком /преди това с наименование БТК, но тук споменавана с настоящото си обозначение/ решава да придобие четири близки по дейност дружества и подава искане за разрешение до КЗК. Йетел - пряк конкурент на Виваком - се противопоставя на това по законовия ред като подава жалба до КЗК, а комисията приема, че има непосредствен интерес от сезиране на КЗК с възражение срещу искане за придобиване на дялове от различните доставчици на услуги. Виваком правят общо три искания до КЗК, първото за покупка на 3 дружества, второто на едно, а в третото искане иде реч за четири дружества. Проблемът се корени в неправилната преценка на КЗК, която е преценявала последиците за пазарната среда с оглед на всяко отделно искане, а не в съвкупност. Въпросната преценка за всяко от исканията е различна от задължителната комплексната преценка след обсъждане на исканията за изкупуване общо по трите отделни производства. Въпреки това ВАС потвърждава, че придобиването е законосъобразно, просто не е направен необходимият анализ, който правно оправдано да позволи това. Оттук наметне цялата процедура буди интерес единствено поради аргументацията на КЗК – защо не е направена комплексна оценка и след като съдът постановява да бъде направена такава, защо тя не оказва ефект върху крайната преценка на КЗК.

Първо произнасяне на КЗК

По същество Комисията се произнася с Решение № 690/2021 г. Фактически Виваком, както отбелязахме с предишно наименование БТК, придобива пряк едноличен контрол върху дружествата Нетуоркс – България, Телко Инфраструктури и непряк контрол върху Онлайн Директ. От КЗК изискват становище по въпроса от регулатора на телекомуникационни услуги Комисията за регулиране на съобщенията/КРС/.

Ролята на Комисията за регулиране на съобщенията

КРС е предоставила данни за следните пазарни сегменти: пазар на предоставяне на фиксиран достъп до интернет на дребно, за масовия пазар (изключени са данните за бизнес потребители); пазар на предоставяне на платена телевизия на дребно; пазар на предоставяне на висококачествен достъп на едро в определено местоположение, вкл. MAN достъп /опростено казано - предаването по оптичен кабел на сигнала/.

КРС мотивирано не е извършвала анализ на продуктовете пазари „разпространение на радио и телевизионни програми на едро и представяне на платена телевизия на дребно“ поради това че те не са сред посочените от препоръките на Европейската комисия.

Регулаторният орган е приел, че след нотификация на сделката, Виваком ще засили още повече пазарните си позиции в сегмента на територията на единадесет области в Северна България, на които оперират придобиваните предприятия. Установено е, че Виваком и Нетуоркс са сред петте най-големи предприятия на база брой абонати. Според КРС, Виваком като придобиващото предприятие би могло да намали конкурентния натиск, оказан чрез покритието на мрежите на конкурентните предприятия, което от своя страна се явява **предпоставка за възпрепятстване на ефективната конкуренция**.

На пазара на предоставяне на платена телевизия на дребно е посочено, че Виваком ще засили пазарните си позиции и в този сегмент, а Виваком и TVN са сред най – големите пет предприятия на база брой абонати и приходи на национално ниво. С придобиване на мрежата на TVN, Виваком ще разшири обхвата на предоставяната услуга, като обхване територията на 11 области в Северна България. На територията на областите на които оперират придобиваните предприятия, след въпросното придобиване Виваком ще се превърне в лидер, с дял над 40%, като конкурентният натиск върху поведението на пазара ще се ограничи само до основните му конкуренти А1 и Булсатком. На регионално ниво обаче (Русе и Разград) сумарният дял на Виваком на база общ брой линии, вкл. MAN, възлиза съответно на 26.9 % и на 80%. От КРС отбелязват също така, че Виваком разполага с най-добре развита опорна мрежа и мрежа за достъп в страната от гледна точка на покритие по население и територия, което създава определено предимство на дружеството спрямо конкурентите му на пазара. В този смисъл придобиването на още двама от най – големите конкуренти (Нетуоркс и TVN), на национално ниво и на територията на дванадесетте области, на които оперират придобиваните предприятия, ще увеличат допълнително предимствата на Виваком пред останалите конкуренти.

КРС е обсъдила и въпросите за географския пазар на отделните продуктови сегменти, като по отношение достъпа до услугата фиксиран интернет на дребно, отчитайки спецификите на българския пазар е приела, че не са налице критериите обосноваващи различие в условията на територията на страната, предполагащи определянето на регионални подпазари. С други думи, КРС разглежда този пазарен сегмент, на национално ниво. По

същия начин се анализира и географският пазар на сегмента висококачествен достъп на едро в определено местоположение.

По отношение пазара на предоставяне на платена телевизия на дребно, КРС не е правил оценка на географския обхват на сегмента.

Какво противопоставя КЗК на твърденията на КРС?

КЗК е дефинирала един общ продуктов пазар, а именно: на висококачествен достъп на едро в определено местоположение. Комисията е приела, че ще анализира дяловете на участниците в изследваната сделка в сегмента MAN достъп на едро, където е налице припокриване между дейностите на участниците в нея. КЗК е преценила, че планираната концентрация може да доведе до хоризонтални и/или нехоризонтални ефекти. Хоризонталните ефекти са тези, произтичащи от концентрацията, когато предприятията - участници в сделката, са действителни или потенциални конкуренти на един или повече от съответните пазари. Нехоризонталните ефекти са тези, произтичащи от концентрация, когато засегнатите предприятия извършват дейност на различни съответни пазари, които може да бъдат вертикално или тясно свързани съседни пазари.

КЗК е приела, че участниците в концентрацията се намират във вертикални отношения по отношение пазара на разпространение на радио и телевизионни програми на едро:

- от една страна придобиващата група чрез Нова Броудкастинг Груп и предприятията под контрол продават на едро права за разпространение на телевизионни и радио програми;
- от друга страна - БТК, Нет 1, N3 и придобиваните предприятия - TVN Дистрибуция и Онлайн Директ, купуват права за ТВ/радио разпространение на едро и осъществяват пренос чрез различни технологии до крайните клиенти.

В конкретния случай въз основа на извършения анализ КЗК е приела, че сделката води и до хоризонтално припокриване между дейностите на участниците в концентрацията на следните продуктови пазари:

- пазар на предоставяне на висококачествен достъп на едро в определено местоположение, на който са активни БТК и Нетуоркс;
- пазар на предоставяне на платена телевизия на дребно, на който са активни БТК, Нет 1, N3, TVN Дистрибуция и Онлайн Директ;
- пазар на предоставяне на фиксиран достъп до интернет на дребно, на който са активни БТК, Нет Ис Сат, Нет 1, КомНет, N3, Нетуоркс и Онлайн Директ.

Предвид обстоятелството, че както Виваком, така и придобиваните предприятия Нетуоркс и Онлайн Директ предоставят електронни съобщителни услуги в пакет, то КЗК излага и съображения свързани ефекта от сделката и при предоставяне на пакетни услуги. Като е изследвала единствено пазарните дялове на участниците на посочените пазари, Комисията е достигнала до заключението, че в резултат на планираната сделка новата обединена група няма да има нито способност, нито стимул за ограничаване на ефективната конкуренция на вертикално засегнатите пазари поради това че на пазара са налице алтернативни оператори, които са в състояние да оказват ефективен конкурентен натиск върху консолидираната група.

КЗК е приела, че БТК няма възможност да препятства навлизането на нови конкуренти на обсъжданите пазари.

Допълнително, Комисията излага, че всички придобивани предприятия имат пазарен дял между 0 и 5 % на национално ниво и предлагат продукти, сходни с продуктите на другите участници на съответните засегнати пазари, поради което придобиването не би довело до отстраняване на „важен конкурентен фактор“ по смисъла на параграф 37 от Насоките за хоризонталните сливания⁴.

Предвид изложеното Комисията е счела, че в конкретния случай няма основания за предлагане на промени в условията на концентрацията в рамките на ускореното проучване, като и няма основания да започне задълбочено проучване по смисъла на чл. 83 от ЗЗК. Така КЗК е приела, че сделката следва да бъде безусловно разрешена при условията на чл. 26, ал. 4 от ЗЗК.

Първо произнасяне на съда

Съгласно чл. 54, ал. 1 от ЗЗК решенията на КЗК се обжалват като първа инстанция пред Административния съд - София област (АССО). В свое Решение 318/2022 г.⁵ съдът установява, че КЗК не е направила оценка на негативните рискове за конкуренцията от предвидената концентрация. Акцентира се върху настъпилата законодателна промяна на текста на чл. 26 ал. 4 от ЗЗК, според който, КЗК може да разреши осъществяването на концентрацията единствено когато „тя не води до съществено възпрепятстване на ефективната конкуренция на съответния пазар, особено в резултат на създаване или засилване на господстващо положение“.

Твърди се, че КЗК е ограничила анализа си единствено до изследване на динамиката на пазарните дялове на сливащите се предприятия, отчитайки само промените в структурно отношение на пазара. Според решението липсва анализ по отношение на ефекта от елиминирането на съществена конкурентна алтернатива на съществуващата олигополна структура. КЗК не е мотивирала достатъчно и правилно изводите си относно географския пазар на фиксиран достъп до интернет на дребно, не е отчела характеристиките и особеностите на пазара; неправилно е стеснила продуктивния пазар на висококачествен достъп до интернет на едро и е игнорирала пазарното положение на Виваком, като основен участник на този пазар. В случая са били налице всички основания за извършване на задълбочено проучване по реда чл. 83 ЗЗК. Такова неправилно не е извършено, като това е опорочило решението на КЗК. Съдът поставя акцент и на факта, че разрешената концентрация е трета по ред в рамките на няколко месеца, с която се засягат същите съответни пазари, предмет и на предхождащите сделки. Поредицата от сливания се характеризира с еднаква стратегия на придобиване на ключови преки конкурентни предприятия, извън кръга на лидерите на пазара.

Към Комисията е отправено искане да извърши оценка на концентрацията и да се произнесе с решение съобразно разпоредбите на чл. 82 от ЗЗК.

---

⁴ Виж тук: <https://eur-lex.europa.eu/BG/legal-content/summary/guidelines-on-the-assessment-of-horizontal-mergers.html>

⁵ Виж тук: http://212.122.175.110/delovodna_sistema.nsf/2e9d170dda58908fc225774c00270ef2/9d69fc79739962a9c2258813003c3bf0?OpenDocument

Съдът е приел, че Комисията за защита на конкуренцията нито е анализирала, нито е обсъдила подробно и задълбочено, като национален орган по конкуренция, изложеното в становище на специализирания орган – Комисията за регулиране на съобщенията, сериозните опасения за накърняване на конкуренцията и ограниченията, които биха настъпили по отношение на пазара на този вид услуги, при осъществяване на изкупуването и придобиването еднолично на трите дружества /фактическият контрол е върху четири дружества/. Въпреки посоченото становище на КРС, КЗК не е пристъпила към задълбочено проучване, а се е ограничила към формалния подход за преценка и е разрешила на този етап концентрацията. Въз основа на това, съдът е отменил атакувания акт и е върнал преписката за ново произнасяне предвид дадените указания за преценка на отражението на такова едно действие по отношение регионалните пазари и общия план на конкуренцията в пазара на този вид услуги.

Развитие на казуса във Върховния административен съд

С Решение 11725/2022 г. ВАС е упражнил касационен контрол над решението на АССО⁶.

ВАС приема, че от страна на комисията законът е приложен правилно. Погрешно обаче КЗК интерпретира данните, предоставени от друг административен орган – Комисията за регулиране на съобщенията. КРС счита, че след изкупуване на трите дружества /реален контрол върху четири дружества/, ще бъде затруднено навлизането от нови участници в пазара. Допълнение Виваком ще има фактическата сила да определя конкурентни правила, както и да налага контрол от страна на това дружество при разпространението на този вид услуги. ВАС приема правната аргументация на АССО като допълва към тях липсата на надлежна преценка за въздействието на пазара и допълва към тях още няколко.

Комисията за защита на конкуренцията не е изследвала и дефинирала в своето решение съответния пазар през призмата на общностното право на конкуренцията (Известие на Комисията 97/С372/03), според което основната цел на определянето на пазара е да установи по систематичен начин ограниченията по отношение на конкуренцията, които срещат участващите предприятия, както по отношение на продуктово, така и по географско измерение.

И въпреки това ВАС не прави извод за отказ на разрешение за концентрация. По-скоро верният подход би бил да се премине към задълбочено проучване по смисъла на разпоредбата на чл.83 и сл. от ЗЗК. Поради което е задължително в конкретния случай да се наложи КЗК да съобрази разрешените изкупувания по трите искания поне към момента на възникване на спора. В противен случай би се получило правно състояние, в което се разрешават множество отделени принципно законосъобразни преценки с незаконосъобразен резултат, без да има преценка за комплексното изкупуване, което е заобикаляне на основния принцип в ЗЗК – осигуряване и регулиране на конкурентна среда. Този извод се налага от обстоятелствата, че при постановяване на решенията КЗК не е вземала предвид останалите си относими решения влезли или невлезли в сила по отношение на искащото концентрация дружеството, едно и също във всички производства. На практика обаче това не влияе на крайния резултат – придобиване на

---

⁶ https://info-adc.justice.bg/courts/portal/edis.nsf/e_act.xsp?id=2035517&code=vas&guid=1446525739&q=%D0%92%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BC

Виваком на конкурентните дружества. Просто се спори по метода как това да бъде постигнато законосъобразно и процедурно изрядно.

КЗК е следвало да установи, чрез провеждане на задълбоченото проучване, налице ли е значително засягане на конкуренцията на пазара, като вземе предвид че такова засягане не винаги е резултат само от създаването на господстващо положение, но може да настъпи и вследствие на промяна в условията на конкуренция след осъществяването на концентрацията.

Решение № 690/01.07.2021г. на КЗК следва да бъде отменено, а преписката върната на административния орган за ново произнасяне при спазване на предвидените в глава десета от ЗЗК правила и съобразно дадените в настоящото съдебно решение указания.

Това е така, защото смисълът на производствата по ЗЗК е да се защити конкуренцията между всички участници на съответния пазар, включително най-малките, които са най-уязвими при промените в параметрите на съответния пазар.

Действия на КЗК след последното решение на съда

Указанията на ВАС следва да се разбират като това КЗК да извърши задълбочено проучване по смисъла на чл. 83 и сл. от ЗЗК. През януари 2023 КЗК започва това проучване и шест месеца по-късно излиза с Решение 633 /23.06. 2023 Комисията отново допуска концентрацията. В мотивите си КЗК е установила следното:

На разгледаните пазари има участници с пазарни дялове, които са сравними или по-високи от тези на Виваком, като тази пазарна ситуация няма да се промени в резултат на извършваната концентрация. Основният дял на засегнатите пазари както на национално, така и на локално ниво, се формира от трима участника, сред които е придобиващото предприятие Виваком. Водещите участници на пазарите са в състояние да оказват конкурентен натиск върху търговското поведение един спрямо друг, предвид специфичната прозрачност на засегнатите пазари по отношение на предлаганите услуги (публичност на оферти, предоставяни услуги и др.). Следователно никое от предприятията, в това число и Виваком, не е в състояние да действа независимо от останалите оператори на съответните пазари. От друга страна потребителите лесно могат да сравнят предлаганите от конкурентите продукти, което стимулира последните да предложат аналогичен продукт при сходни условия.

По отношение на посоченото от част от конкурентите (Йетел, Цетин, А1 България), че изграждането/достъпът до пасивна инфраструктура (канална мрежа) представлява съществена бариера за навлизане на пазара на електронни съобщителни мрежи и услуги като цяло, както и че подземната канална мрежа на Виваком няма реална алтернатива, Комисията в своя анализ приема, че достъпът до пасивна инфраструктура представлява сериозна бариера за навлизането на съответните засегнати пазари. Същевременно КЗК установява, че достъпът до и съвместното ползване на пасивната/физическа фиксирана инфраструктура се гарантира от ЗЕСМФИ (чл. 21, ал. 1), съгласно който мрежовият оператор може да откаже достъп единствено въз основа на изчерпателно изброените в закона основания.

КЗК отхвърля и мотивите на КРС, че възможността за предоставяне на фиксиран достъп чрез почти всички налични на пазара в България технологии дава на Виваком значителни предимства пред конкурентите му. КЗК приема, че Виваком ще придобие предприятия,

които предоставят интернет достъп чрез технологии, с които Виваком и понастоящем разполага и вече предоставя услуги. Така концентрациите не се явяват предпоставка за създаване на значително предимство пред конкурентите, доколкото не настъпва промяна в съществуващия към момента модел на предлагане на услугите.

В популярен случай, отново свързан с пазара на телекомуникационни услуги КЗК извършва още по-бързо задълбочения анализ – този за закупуването на Булсатком. По подобен начин се произнася КЗК преди това и за закупуването на инфраструктурата на Булсатком. На мнозинството от членовете се противопоставя едно-единствено особено мнение.

Концентрация и конкуренция: как се прилагат антимонополните принципи част 2

Пазарът на телекомуникационни услуги е една от сферите, която засяга пряко голяма част от българските домакинства. КЗК позволи концентрация на този пазар като сделката придоби публичност с това, че Виваком реално придоби Булсатком. В детайли производството⁷ се съсредоточава върху това налице ли е хоризонтално припокриване на пазарите на разпространение на ТВ програми на дребно и на предоставяне на фиксиран достъп до интернет на дребно, които са с национален географски обхват, а също и предоставянето на тези услуги като „пакетни“.

Преди да позволи това сливане КЗК е инициирала задълбочено ускорено проучване като решението за това е именно от 21.12.2023 г., а крайното произнасяне в съвсем кратък за тези цели срок – 01.02.2024 г.

Пазарът на разпространение на телевизионни програми на едро се явява горестоящ пазар на разположения надолу по веригата пазар на разпространение на ТВ и радио програми на дребно, на който са активни придобиващата група чрез Виваком, Нет 1, Булсатком и други дружества. Хоризонтално припокриване между дейностите на участниците в концентрацията е налице на пазарите на: разпространение на ТВ програми на дребно – придобиващата група чрез Виваком, Нет 1, отново Булсатком; - предоставяне на фиксиран достъп до интернет на дребно – придобиващата група чрез Виваком, Нет Ис Сат, Нет 1, групата Булсатком и някои по-малки дружества. Това отбелязване е важно не толкова от правна, а от фактическа страна. Тази сделка влияе пряко и на пазара на телефонни услуги, където засегнати са А1 и Йетел.

Формулирането на пазара

Основен въпрос за това допустимо или не е придобиването е как КЗК дефинира пазара на телевизионно разпространение и интернет. Един от начините за определяне на общата стойност на пазара на телевизионно разпространение на едро е въз основа на данните за пазара на телевизионно разпространение към крайни потребители (на дребно). Този подход е бил приет от КЗК в посочените от нея актове: Решение № 633/29.06.2023 г., както и по преписки № КЗК/210/2021 г., № КЗК/211/2021 г. и №КЗК/420/2021 г. Друг способ за изчисляване на пазарните дялове на участниците на пазара на търговия на едро с права за разпространение на телевизионни програми е чрез изследване на зрителските предпочитания и нагласи. За целта се използват данни от пийпълметрични изследвания, които показват рейтинга на телевизионните програми и на отделните медийни групи. В проучването на КЗК се стига до извод, че пазарът на разпространение на телевизионни

---

⁷ Виж Решение № 114/ 01.02.2024 г. на КЗК, достъпно тук: <https://reg.cpc.bg/Decision.aspx?DecID=300067088>

програми на едро притежава олигополна структура, в съответствие с практиката на КЗК. Така конкурентната среда в телевизионната индустрия в страната се характеризира с високо пазарно присъствие на двете основни медийни групи, БТВ и Нова, засилен конкурентен натиск помежду им, особено по отношение на програмната политика, избора на съдържание, включително риалити продукции и други. Нова и БТВ си оказват взаимен конкурентен натиск поради припокриването на профилите на двете медийни групи и сравнително сходните зрителски нагласи. По отношение на по-малките пазарни участници не може да се твърди, че те биха могли да въздействат така ефективно върху своите конкуренти.

Съществено важен е и пазарът на разпространение на телевизионни програми на дребно⁸. Ценното от практическа гледна точка е това, че критериите за формулиране на съответния пазар са гъвкави и позволяват прекрояването им с оглед влиянието им върху конкуренцията. Така се допуска според случая ЕК да възприема различните технологии (кабелна, сателитна, IPTV, OTT или наземна) в рамките на един и същ продуктов пазар, а в други оставя отворен въпроса поради липса на опасения за конкурентната среда. В практиката си КЗК е разглеждала пазара на платена телевизия без по-нататъшно сегментиране в зависимост от технологията на разпространение.

При изследването на пазара е възприето проучването и на OTT медийна услуга. Това е услуга, която зрителят достъпва директно в интернет като заобикаля платформените оператори на кабелна, интерактивна или сателитна телевизия. Доставката на съдържанието се осъществява през приложения, които могат да бъдат инсталирани на различни устройства и са необвързани с интернет доставчика. В България се предлагат следните OTT услуги – b.box (Булсатком), eonTV (Виваком), Xplore TV (A1), YettelTV (Йетел България) и др. Тук попадат и международните OTT доставчици като Netflix и Amazon Prime Video. Ще се уверим, че при финалното произнасяне тази материя е от ключово значение, тъй като се залага ръст именно на тези услуги на българския пазар на базата на данните от съседни на България страни. На този подход при дефиниране на пазара се противопоставя Йетел като дружеството счита OTT услугите да не бъдат включени в пазара на ТВ съдържание на дребно.

Географският обхват на пазара на ТВ разпространение на дребно е определен като национален от КЗК.

При анализа на конкурентната среда КЗК са ползвали годишните доклади на Комисията за регулиране на съобщенията /КРС/. Според данните на КРС традиционните методи за разпространение на платена телевизия в България са кабелна телевизия, DTH и IPTV. За изследвания период данните в доклада на КРС показват, че Булсатком през 2021 г. е водещ оператор на засегнатия пазар на база брой абонати. През 2022 г. е налице спад в дела на дружеството, като същият се доближава до този на А1. В същото време делът на групата Виваком бележи ръст (включително и вследствие придобиването на локални оператори, казус, разгледан малко по-горе и част от експанзията на тази компания) и заема първо място с дял от 34,36%. Третият по големина оператор А1 България за изследвания период

---

⁸ Виж и цитираните от КЗК решения с: № 690/01.07.2021 г.; № 403/15.04.2021 г.; № 402/15.04.2021 г.; № 37/14.01.2021 г., също така: Case COMP M.9802 - LIBERTY GLOBAL / DPG MEDIA / JV; Case M.9669 – PPF GROUP / CENTRAL EUROPEAN MEDIA ENTERPRISES; Case M.9370 – Telenor/DNA; Case M.7194 - Liberty Global/Corelio/W&W/De Vijver Media; Case M.6880 - Liberty Global/Virgin Media; Case COMP/M.5121 – NewsCorp/Premiere

бележи несъществен ръст в пазарното си положение – от 25,3% през 2021 г. на 26,4% през 2022 г. В този обем на пазара не са включени ОТТ доставчици като Netflix например. Не е за подценяване фактът, че Булсатком през 2022 г. е загубило 105 397 абонати на платена телевизия (21% намалена абонатна база на фона на растеж в сектора. Дружеството също така отчита влошено финансово състояние и липсата на инвестиции както и спад на качеството на предоставяните услуги.

И последният елемент от пазара, относим към сделката е този на предоставяне на фиксиран достъп до интернет. Съгласно данните, предоставени от КРС на КЗК, пазарните дялове на основните участници, следва да се изследват за периода 2021 – 2022 г. на национално ниво. Данните са заличени поради това, че са търговска тайна. Като констатация може да се възприеме само твърдението в проучването на КЗК, че пазарът се характеризира с присъствието на трима национално представени участника Виваком, А1 и Булсатком. Също така се констатира от КЗК, след анализ на предоставената информация, че предлаганите от Булсатком услуги не са напълно взаимозаменяеми с тези на Виваком, доколкото двете предприятия не предлагат услуги с напълно еднакви характеристики и при еднакви ценови нива. Съвпадение е налице единствено при най-ниските скорости на пренос на данни при Виваком, съответно най-високите при Булсатком.

Относно бариерите за навлизане на пазара

Освен познатите правни изисквания за лиценз, КЗК се позовава на становището на КРС за значимостта на достъпа до пасивна инфраструктура /канална мрежа и шахти/ за технологичното развитие на мрежите на конкурентните предприятия и за осигуряването на ефективна конкуренция на пазара на широколентов достъп на дребно. В същото време, с Решение № 235/18.06.2019 г. КРС отменя задължението на Виваком за достъп до пасивната си инфраструктура, в това число и до каналната мрежа, след приемане на Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура /ЗЕСМФИ/ през 2018 г., транспонира Директива 2014/61/ЕС. Регулаторът счита, че законовите промени в значителна степен заместват задълженията за достъп, равнопоставеност, прозрачност, включително типово предложение и ценови ограничения, като разширяват обхвата им до всички предприятия, които разполагат с физическа инфраструктура. Въведената със ЗЕСМФИ европейска регулация позволява на операторите да полагат своите кабели в инфраструктурата не само на други предприятия, но и на опериращи в други сектори дружества – електроразпределение, газоразпределение, водоснабдяване и канализация и т.н. Комисията отчита, че възможността на КРС да упражнява регулаторна намеса в съответствие с ЗЕСМФИ и съответните подзаконовни нормативни актове представлява ефективна гаранция за достъп до физическа инфраструктура при условията на равнопоставеност, прозрачност и разходна обусловеност. В подкрепа на този извод е Решение № 265/31.08.2023 г. на КРС, с което се отменя увеличението на цените на за ползване на подземната канална мрежа на Виваком с 25%.

Спорът от правна страна

В своето решение, стр. 46 и сл., КЗК установява, че предвид дейностите на участниците в концентрацията, е налице хоризонтално припокриване на пазара на разпространение на ТВ програми на дребно и на пазара на предоставяне на фиксиран достъп до интернет на дребно, които са с национален географски обхват. Предвид това, че Виваком и Булсатком предоставят платена телевизия и интернет достъп и под формата на „пакетни услуги“, КЗК

анализира ефекта от сделката при предоставянето на посочените електронни съобщителни услуги в пакет.

В своя анализ КЗК изследва дали участниците в концентрацията имат стимула и способността след нейното осъществяване да ограничат достъпа на реални или потенциални конкуренти на някой от дефинираните вертикално свързани пазари. Според критерия приходи от продажба на права разглежданият пазар на телевизионно разпространение на едро и след планираната сделка ще остане конкурентен и Нова ще продължи да бъде обект на значителен конкурентен натиск от БТВ, както и допълнително от БНТ, А1 и др. международни оператори. Към това Комисията счита, че след осъществяване на сделката новата обединена структура не би имала нито възможност, нито стимул да откаже разпространение на конкурентни телевизионни канали тъй като това е основание всеки абонат да прекрати договора си.

Комисията приема, че от гледна точка на търсенето е налице взаимозаменяемост за крайните клиенти на платени телевизионни услуги между всички технически средства за пренос, като до същия извод достигат в практиката си както ЕК, така и редица национални органи по конкуренция/липсва позоваване от страна на КЗК обаче/. В тази връзка Комисията анализира ефекта от сделката на пазара на разпространение на платена телевизия на дребно, в чийто обхват са включени и ОТТ услугите/Netflix например/. Поради това и КЗК включва ОТТ услугите в пазара на дребно. Отчитайки и мобилността на този пазар на дребно, Комисията приема, че сделката между Виваком и Булсатком не би довела до съществено възпрепятстване на ефективната конкуренция на съответния пазар, особено в резултат на създаване или засилване на господстващо положение. Интересно обаче остава как тази мобилност се реализира при сравнително дългосрочните договори към онзи момент, прекратявани при плащане на неустойка в размер на поне няколко месечни абонамента.

КЗК потвърждава, че не придобиващата група потенциално няма възможност да препятства навлизането на нови конкуренти, също така сделката не би имала потенциал да засили преносимостта на абонати на мобилни телефонни услуги към мрежата на Виваком. А това води и до позволеното на въпросната концентрация.

Обжалване пред АССО

Основното възражение⁹ и на четиримата жалбоподатели е, че е налице непълнота на проучването, и формиране на неправилни правни изводи, тъй като в изследването е следвало да се включи и анализира пазарът на пасивна/физическа / инфраструктура, на който и двете предприятия-придобиващо и придобивано, са участници. В тази връзка и четиримата жалбоподатели са искали към производството по настоящото дело да се присъедини производството по преписка №128/2023г. на КЗК, или съответно да се спре производството по настоящото дело до приключване на производството по преписка №128/2023г. на КЗК.

АССО обаче счита, че двете производства пред КЗК се отнасят до различни сделки, при които не е налице идентичност на предмета, страните или фактичката обстановка, засегната от сделките, която да обоснове преюдициалност на характера на другите две преписки. Производството по преписка №128/23г. е с предмет оценка на нотифицираното

---

⁹ Виж Решение № 1072/13.09.2024 г. на АССО.

придобиване на отделни активи на Булсатком, които формират самостоятелен оборот и могат да бъдат обособени като отделна част от предприятието.

Освен това според АССО не са налице основания за обединяване на производствата за общо разглеждане на последователни сделки, сключени в двугодишен период между едни и същи икономически групи от страна на продавача и купувача, което е формулирано в Регламент 139/2004г., в чл.5, пар.2, ал.2 и разяснено в пар. 50 от Консолидираното юрисдикционно известие на ЕК. Логиката на това правило пояснено в пар.49, изр.2 от консолидираното юрисдикционно известие на ЕК, е да препятства заобикалянето на задължението за уведомяване чрез изкуствено разделяне на сделката на отделни части, всяка от които не надхвърля праговете за подаване на уведомление. В този случай обаче не е налице опит за заобикаляне на задължението за уведомяване, поради което и правилото за общо разглеждане е неприложимо. В правомощията на КЗК е да прецени нуждата от обединяване на преписките.

Съдът намира също така, че правилно КЗК е приела, че не следва да се разглежда в едно производство и вертикално свързаният пазар на едро на достъп на физическа инфраструктура, тъй като той е отделен пазар с оглед спецификата на изграждането му. Този пазар не е включен в Препоръка /ЕС/ 2020/2045 на ЕК относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения.

По другият ключов въпрос за изхода на делото, а именно ОТТ услугите, съдът е приел за правилно решението на КЗК да включи в пазара на дребно и ОТТ услугите като Netflix, HBO Max, Disney+ и др. тъй като те представляват част от пазара на телевизионно разпространение на дребно. Този извод съответства както на актуалната практика на Европейската комисия в областта на контрола върху концентрации, така и на обективната пазарна действителност според АССО, позовавайки се на практика на ЕК /виж стр. 29-34 от решението/. Неоснователни за първоинстанционния съд са и останалите твърдения на страните. С това АССО потвърждава решението на КЗК. Предстои да видим дали ВАС ще се съобрази с това.

Вместо обобщение

Прегледът на тези сложни казуси със значими икономически последици за пазара и потребителите разкрива поне няколко важни аспекта в прилагането на конкурентното право у нас. От една страна, за изхода на производствата относно злоупотреба с господстващо положение и концентрация на стопанска дейност е много важен методологическият подход на КЗК при дефинирането на продуктовете пазари и подпазари. В този контекст решаващ може да се окаже анализът по отношение на достиженията и използването на различни технологии, взаимозаменяемост на продукти и услуги, както и допусканията за пазарното поведение на всички участници на пазара, включително крайните потребители. Заедно с това от голяма важност за ефективността от работата на регулатора е и скоростта на производствата, като се наблюдават големи различия във времето за извършване на пазарните анализи. В съдебната практика по разгледаните казуси са налице и някои различия в тълкуването на законодателството в иначе сходни, макар и неидентични икономически хипотези. Допълнителна несигурност на пазарната и инвестиционната среда добавят и преюдициалните запитвания към Съда на европейския съюз, които, освен допълнителното удължаване на времето за

разрешаването на казусите, са де факто включване на още една стъпка на своеобразен съдебен контрол върху решенията на антимонополния орган, потенциален коректив на практиката на българските съдилища.

4. Използвана литература

van den Bergh, Roger. Comparative Competition Law and Economics, Edward Elgar Publishing, 2017

Стойнев, Иван. Правен режим за защита на конкуренцията в ЕС. Том I. Антикартелно право, Сиела, София, 2018.